

Organizacija prijevoza specijalnih tereta u cestovnom prijevozu

Đurđ, Dominik

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Transport and Traffic Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:119:613223>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-02**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Transport and Traffic Sciences -
Institutional Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

Dominik Đurđ

**ORGANIZACIJA PRIJEVOZA SPECIJALNIH TERETA U
CESTOVNOM PRIJEVOZU**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2017.

Zagreb, 27. ožujka 2017.

Zavod: **Zavod za transportnu logistiku**
Predmet: **Špedicija**

ZAVRŠNI ZADATAK br. 4059

Pristupnik: **Dominik Đurđ (C 135234651)**
Studij: **Promet**
Smjer: **Cestovni promet**

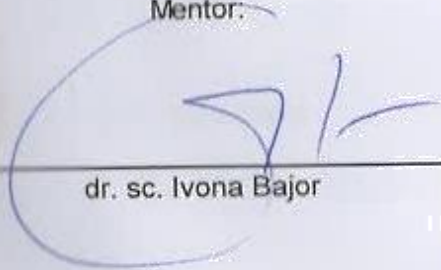
Zadatak: **Organizacija prijevoza specijalnih tereta u cestovnom prijevozu**

Opis zadatka:

U radu je potrebno definirati načine prijevoza specijalnih tereta, potrebnu dokumentaciju te specifičnosti vezane za isto. Nadalje, na primjeru iz prakse potrebno je prikazati organizaciju prijevoza specijalnih tereta cestovnim putem.

Zadatak uručen pristupniku: 26. travnja 2017.

Mentor:

dr. sc. Ivona Bajor

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI**

ZAVRŠNI RAD

**ORGANIZACIJA PRIJEVOZA SPECIJALNIH TERETA U
CESTOVNOM PRIJEVOZU**

**TRANSPORT ORGANISATION OF SPECIAL CARGO IN
ROAD TRAFFIC**

Mentor: dr. sc. Ivona Bajor

Student: Dominik Đurđ, 0135234651

Zagreb,rujan 2017.

Sažetak

Organizacija prijevoza specijalnih tereta u cestovnom transportu je izrazito složen proces koji je zakonski reguliran brojnim ograničenjima i specifičnostima. Prijevoz specijalnih tereta zbog navedenih razloga financijski skuplji od svakodnevnih prijevoza. Bitnu ulogu u ovom procesu ima špediter koji organizira prijevoz specijalnih tereta jer treba pomno isplanirati svaki detalj i pribaviti svu potrebnu dokumentaciju. U radu će biti objašnjeno koje su to osnovne postavke špediterskog poslovanja, specifičnosti prijevoza specijalnog prijevoza, zakonska regulativa prijevoza specijalnih tereta te sva dokumentacija koja je potrebna da bi taj prijevoz obavljen. Organizacija prijevoza specijalnih tereta bit će objašnjena na konkretnom primjeru prijevoza transformatora od Zagreba do trafostanice Okroglo u Sloveniji.

KLJUČNE RIJEČI: specijalni tereti, specijalni prijevoz, špediter

Summary

Special cargo transport organisation in road traffic is a very complicated process which is regulated by laws and has many limitations and specifications. Special cargo transport is, because of those limitations much more expensive than regular, daily routine transport. Forwarding agent has a very important role in this process mainly because he has to organise and the transport of special cargo carefully and accordingly, and also has to secure all of the needed documentation so the transport goes without any problems. In this work, basics of forwarding business will be explained, along with specifics of special cargo transport, laws regulating it and the needed documentation to do it. Such kind of transport will be explained in an example of the transport of transformer in Zagreb to electrical substation in Okroglo, Slovenia.

KEY WORDS: special cargo, special transport, forwarding agent

SADRŽAJ:

1. Uvod	1
2. Osnovne postavke špediterskog poslovanja	2
2.1 FIATA	2
2.2 INCOTERMS 2010	3
2.3 Glavni poslovi špeditera	4
2.3.1 Dispozicija	6
2.3.2 Disponiranje	7
2.3.3 Zaključivanje teretnog prostora	7
2.3.4 Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava	7
2.3.5 Transportno osiguranje robe	8
2.3.6 Predaja robe na prijevoz i ukrcaj	8
2.3.7 Prihvat robe i iskrcaj	8
2.3.8 Zastupanje u carinskom postupku	9
2.3.9 Aviziranje	9
2.4 Tehnika poslova izvoza	9
2.5 Specijalni poslovi špeditera	10
2.6 Vrste klasične špedicije i klasičnih špeditera	10
2.6.1 Kriterij određivanja vrsta špedicije i špeditera	10
2.6.2 Nacionalna špedicija i nacionalni špediteri	11
2.6.3 Međunarodna špedicija i međunarodni špediteri	12
3. Specifičnosti prijevoza specijalnih tereta	13
4. Zakonska regulativa prijevoza specijalnih tereta	15
5. Primjer organizacije prijevoza transformatora iz tvrtke Končar E.T. do trafostanice Okroglo u Sloveniji	19
6. Zaključak	30
Popis literature	31
Popis kratica	32
Popis slika	34

1. Uvod

Zadatak ovog završnog rada je objasniti i prikazati što je sve potrebno i koje su sve zadaće u organizaciji specijalnog cestovnog prijevoza. U završnom radu će biti objašnjena uloga špeditera u procesu prijevoza. Glavni poslovi špeditera biti će detaljno objašnjeni te navedeni specijalni poslovi koje može obavljati. Špediterove zadaće su sve od slanja ponude te sklapanja ugovora pa sve do davanja transportnog naloga prijevoznj tvrtki koja obavlja proces prijevoza. Sva potrebna dokumentacija za organiziranje prijevoznog procesa biti će navedena i objašnjena.

Završni rad će prikazati koje su sve obveze i zakonske regulative koje prijevoznik mora posjedovati da bi mogao obavljati prijevoz specijalnog tereta. Prijevoznik mora imati posebne dozvole te takav prijevoz mora biti praćen jednim vozilom s potrebnim svjetlosnim signalima i natpisima.

Također bit će spomenut i „INCOTERMS 2010“ koji je vrlo važan u transportnom procesu. Preko njegovih termina saznajemo tko je odgovoran za organizaciju prijevoza te za osiguranje tereta u slučaju oštećenja.

2. Osnovne postavke špediterskog poslovanja

Pojam špedicija dolazi od latinske riječi „expedire“ što u doslovnom smislu znači „odriješiti“, „urediti“, dok se u praktičnoj namjeni prevodi s „otpremiti“, „otpraviti“, „otposlati“. Špedicija je specijalizirana privredna djelatnost koja se bavi organizacijom otpreme i dopreme robe i drugim poslovima s tim u svezi.

Špediter je gospodarski subjekt tj. pravna ili fizička osoba koja obavlja poslove organizacije prijevoza robe, carinskog zastupanja prilikom uvoza odnosno izvoza robe, kao i sve ostale poslove u svezi s tim. Kao nositelj prijevoznog pothvata, špediter mora koordinirati interakcije svih sudionika i kontrolirati pošiljku na čitavom prijevoznom putu.

Razlikuje se više vrsta organizacije poslovanja špediterskih tvrtki. Tako se prema osnovnom obilježju poslovanja špedicije dijele na čiste i mješovite:

- čiste špediterske tvrtke obavljaju samo špediterske poslove
- mješovite špediterske tvrtke, osim špediterskom djelatnošću, bave se i trgovinom, prijevozom i drugim povezanim poslovima¹

2.1 FIATA

FIATA je osnovana 1962. godine u Beču, a njezina je uloga unapređenje špediterske djelatnosti u svijetu i sudjelovanje u radu drugih međunarodnih udruga. FIATA je Međunarodni savez špediterskih udruženja.

Djelovanje FIATA-e najviše se ogleda kroz dokumente koji su doneseni na skupštinama, a omogućuju jednostavnije rukovanje robom za vrijeme prijevoznog procesa i izvršenje dopreme do krajnjeg odredišta. Ti dokumenti su:

- FCR (engl. „Forwarders Certificate of Receipt“) – špediterska potvrda
- FCT (engl. „Forwarders Certificate of Transport“) – špediterska transportna potvrda
- FBL (engl. „Intermodal Transport Bill of Lading“) – teretnica za intermodalni prijevoz
- FWR (engl. „FIATA Warehouse Receipt“) - špediterska skladišna potvrda
- SDT (engl. „Shippers Declaration for the Transport of Dangerous Goods“) – potvrda pošiljatelja o prijevozu opasne robe

¹Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 13-14

- FFI (engl. „FIATA Forwarding Instructions“) - špediterske upute koje se sastoje od 21 rubrike u koje špediterov nalogodavac upisuje sve bitne upute i instrukcije koje su špediteru potrebne za kvalitetno obavljanje konkretnog posla.²

2.2 INCOTERMS 2010

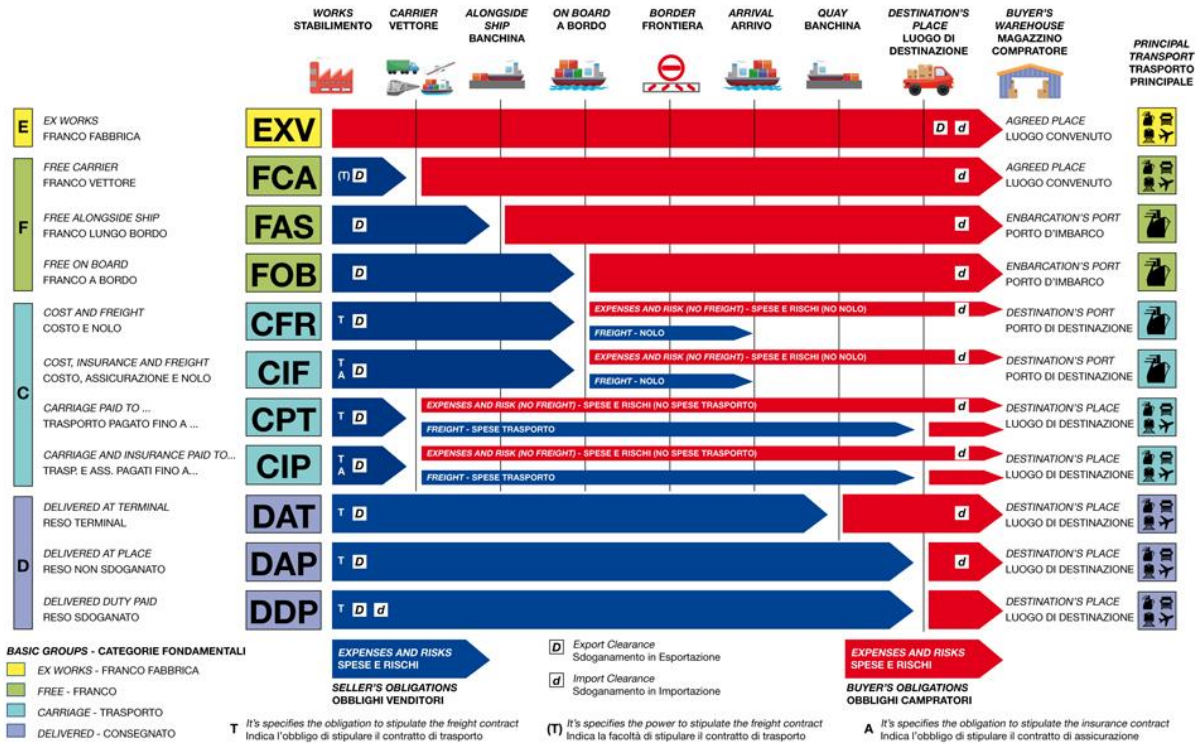
INCOTERMS je kratica za međunarodne trgovačke termine (International Commercial Terms). To su pravila međunarodne trgovinske komore koja služe za tumačenje trgovinskih termina. Njihova zadaća je uređivanje pravno-ekonomskih odnosa između prodavatelja i kupca, u međunarodnoj trgovini glede prijenosa troškova i rizika pri isporuci robe s jedne strane na drugu ugovornu stranu. Incoterms je jedan od stavka ugovora o zaključivanju posla. 2010 godine međunarodna trgovinska komora je donijela „INCOTERMS 2010“.

INCOTERMS-i su podijeljeni u četiri kategorije te postoji 11 pariteta:

- „E“ paritet (EXW) – prodavatelj isporučuje robu na mjesto koje on imenuje ili stavlja robu na raspolaganje kupcu u svojim prostorijama
- „F“ paritet (FCA, FAS i FOB) – prodavatelj isporučuje robu na mjestu koje odredi kupac
- „C“ paritet (CPT, CIP, CFR i CIF) – prodavatelj je odgovoran za sve troškove ali ne i rizike, oštećenja ili dodatne troškove nastale nakon isporuke na određeno mjesto
- „D“ paritet (DAT, DAP i DDP) – prodavatelj je odgovoran za sve troškove i rizike povezane s isporukom robe na određeno mjesto³

²Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 17

³[http://e-student.fpz.hr/Predmeti/S/Spedicija_\(3\)/Materijali/Incoterms_2010.pdf](http://e-student.fpz.hr/Predmeti/S/Spedicija_(3)/Materijali/Incoterms_2010.pdf), Preuzeto: 18.04.2016.

Slika 1 Podjela troškova i rizika između prodavatelja i kupca prema Incotermsu-u 2010

Izvor: <http://www.icecargo.com.au/incoterms.php> , travanj 2016

2.3 Glavni poslovi špeditera

Poslovi koje špediter obavlja u sklopu svoje osnovne djelatnosti nazivaju se glavni poslovi špedicije. Ti se poslovi mogu svrstati u sljedeće dvije skupine:

1. Tarifno – konjunktorni poslovi – njihova je osnovna funkcija prodaja špeditorske usluge.
2. Operativni poslovi – njihova je osnovna funkcija proizvodnja špeditorske usluge.

Tarifno –konjunktorni poslovi obuhvaćaju sve aktivnosti koje špediter radi zbog unaprjeđenja tržišne pozicije, pružanja stručne pomoći komitetima i pružanja stručne podrške operativnom sektoru tvrtke.

Najvažniji tarifno – konjunktorni poslovi su: istraživanje tržišta, akvizicija, ugovori i ponude za obavljanje špediterske usluge, stručni savjeti i informacije, instradacija, refakcije, stimulacije i agencijske provizije, reklamacije.

Operativni poslovi su poslovi koje špediter obavlja u izvršenju pri otpremi i dopremi roba u međunarodnom prometu. Prijevozni i carinski dokumenti koji prate robu u međunarodnom prijevozu su standardizirani, a njihov je izgled i sadržaj propisan i određen međunarodnim konvencijama, kao i nacionalnim propisima. Na temelju dispozicije komitenta, većinu tih dokumenta u cijelosti ili djelomično ispunjava špediter.

Strukturu operativnih poslova čini niz funkcionalnih radnji, u kronološkom slijedu vezanih za pojedine faze prijevoznog pothvata. Strukturu operativnih poslova možemo sistematizirati u dva načela:⁴

1. Prema špediterovoj ulozi u prijevoznom pothvatu, operativne poslove čine sljedeće radnje:
 - Prijam dispozicije i pozicioniranje
 - Disponiranje
 - Zaključivanje prijevoznih kapaciteta
 - Ugovaranje prekrcaja i skladištenja
 - Osiguranje robe u prijevozu
 - Predaja robe na prijevoz i ukrcaj
 - Prihvata robe i iskrcaj
 - Angažiranje inspekcijskih službi
 - Zastupanje u carinskom postupku
 - Aviziranje

2. Prema osnovnom obilježju špediterskog zadatka, operativni poslovi se mogu podijeliti u sljedeće skupine:
 - Poslovi uvoza
 - Poslovi izvoza
 - Poslovi provoza
 - Sajamski poslovi

⁴Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 134

2.3.1 Dispozicija

Dispozicija je nalog i ovlaštenje špediteru za otpremu odnosno dopremu robe, zastupanje u carinskom postupku, kao i za obavljanje drugih radnji s tim u svezi. Ukoliko ne odbije dispoziciju, smatra se da je špediter preuzeo obvezu njezina izvršenja.⁵

	DISPOZICIJA ZA UVOZNO CARINJENJE	Oznaka: QO 08.DUC
ZAHTEV BROJ: _____	DATUM: _____	
BROJ DISPOZICIJE: _____	DATUM: _____	
Na osnovu opštih uslova poslovanja međunarodnih špedicija i u tom smislu postignutog dogovora, poveravamo Vam izvršenje svih špediterskih poslova u vezi carinjenja po našem poslu uvoza/izvoza kako sledi:		
Uvoznik: _____	(naziv, adresa, mat.broj, PIB, ovlašćeno lice)	
Korisnik: _____	(naziv, adresa, mat.broj, PIB)	
Ino-dobavljač: _____	(naziv, adresa, zemlja)	
Kontrolnik: _____	(broj iz kontrolnika)	
Vrsta robe: _____	(trgovački naziv, taritni broj)	
Gabarit u m3: _____	Težina robe: _____	
Vrednost robe: _____	(vrednost robe koja se carini po fakturi)	
Zemlja porekla/Otpreme: _____	(poreklo robe i zemlja odakle se roba šalje)	
Prevozno sredstvo: _____	(reg.broj vozila)	
Paritet: _____	(ugovoreni paritet, troškovi prevoza do srpske granice)	
Namena robe: _____	(namena: repromaterijal, oprema, rez.delovi, dalja prodaja)	
Vrsta uvoza: _____	(vrsta: redovan, privremen, kompenzacija)	
Granični prelaz: _____	(naziv graničnog prelaza gde roba ulazi u zemlju)	
Mesto carinjenja/Istovara: _____	(mesto carinjenja; tačno mesto istovara: adresa, kontakt telefon)	
Način carinjenja: _____	(„na točkovima“ ili „pod nadzor“)	
Davalac bankarske garancije: _____	(Koralšped ili uvoznik)	
Datum odobrenja: 01-03-2013	Izdanje: 01	Strana 1 / 2

Slika 2 Primjer dispozicije

Izvor: <http://koralšped.rs/dokumenta/> , travanj 2016.

⁵Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 136

2.3.2 Disponiranje

Pod pojmom disponiranje se podrazumijeva davanje naloga i uputa neophodnih za praktičnu provedbu prijevoza, subjektima koji su u to neposredno uključeni. Dok se pri instradaciji pošiljke određuju svi elementi bitni za izvršenje prijevoza, disponiranje prije svega znači koordinaciju uključenih subjekata u svrhu pravodobnog postupanja.

Špediter mora dati odgovarajuće upute – transportne instrukcije pošiljatelju odnosno njegovom špediteru. Točne i pravodobne transportne instrukcije neophodne su prije svega zbog usklađivanja termina postavljanja prijevoznog sredstva na ukrcaj sa spremnošću robe za prijevoz.⁶

2.3.3 Zaključivanje teretnog prostora

U svezi s prethodno obavljenom instradacijom, špediter treba pravodobno na tržištu prijevoznih kapaciteta odabrati najpovoljnijeg prijevoznika i zaključiti ili rezervirati potreban teretni prostor za odgovarajući termin ukrcaja, odnosno otpreme. Radnje koje se pritom obavljaju i prateći dokumenti ovise o prometnoj grani prijevoza robe.⁷

2.3.4 Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava

Ugovaranje prijevoza, bilo u svoje ime ili u ime komitenta, za špeditera je preduvjet izvršenja svog osnovnog zadatka, otpreme odnosno dopreme robe. Pri zaključivanju ugovora o prijevozu, špediter prema prijevozniku najčešće nastupa u svoje ime, a za račun komitenta, te u tom smislu može biti naveden kao pošiljatelj, odnosno krcatelj u prijevoznoj ispravi.

Za međunarodni cestovni prijevoz robe prijevozna isprava je teretni list za međunarodni prijevoz robe cestom CMR. Teretni list treba ispuniti pošiljatelj prije ukrcaja robe. Nakon obavljenog ukrcaja prijevoznik ovjerava teretni list i vraća primjerak pošiljatelju čime potvrđuje da je preuzeo robu radi prijevoza.⁸

⁶Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 139

⁷Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 141

⁸Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 146 - 155

2.3.5 Transportno osiguranje robe

Transportno osiguranje robe nije obavezno. Špediter osigurava robu samo ako je komitent u dispoziciji izričito zatražio. U tom slučaju komitent treba navesti vrijednost osiguranja, relaciju i osigurane rizike.

Ukoliko komitent nije naveo koje rizike treba osigurati špediter je dužan osigurati samo osnovne transportne rizike.

2.3.6 Predaja robe na prijevoz i ukrcaj

Uloga špeditera u predaji robe na prijevoz sastoji se u obavljanu funkcija pošiljatelja bilo da se radi u svoje ime ili u ime pošiljatelja svojeg komitenta. Roba koja se predaje na prijevoz mora biti spremna za prijevoz odnosno mora biti upakirana u transportnu ambalažu i predana prijevozniku kako to nalažu propisi.

U cestovnom prijevozu ukrcaj robe na kamion dužan je obaviti pošiljatelj u propisanom roku. Ako pošiljatelj ne raspolaže odgovarajućim tehničkim sredstvima za ukrcaj robe taj posao može povjeriti špediteru. Nakon obavljenog ukrcaja prijevoznik potvrđuje preuzimanje robe za prijevoz ovjerom teretnog lista.

2.3.7 Prihvat robe i iskrcaj

Uloga špeditera u smislu prijehvata robe sastoji se u obavljanu funkcija primatelja te u organizacije daljnje otpreme, odnosno dostava robe primatelja. Iz tehničko – tehnoloških razloga i komercijalnih razloga u prijevoznoj ispravi se često kao primatelj navodi špediter.

U cestovnom prijevozu se ne primjenjuju posebne obavijesti o prispjeću, nego se odmah po prispjeću u krug odredišne carinarnice prijevoznik javlja špediteru koji obavlja carinske formalnosti i predaje mu carinske dokumente i teretni list za međunarodni prijevoz CMR i ostale dokumente koji prate robu. Ukoliko se roba carini u kamionu, špediter nakon carinjenja upućuje kamion korisniku na iskrcaj. Iskrcaj je dužan obaviti primatelj. Ukoliko se roba carini u carinskom skladištu nalog za iskrcaj robe u skladište daje špediter na kojeg glasi prijevozna isprava. Nakon carinskih formalnosti, špediter daje nalog za iskladištenje i ukrcaj u prijevozno sredstvo kojim se roba dalje otprema.⁹

⁹Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 163-167

2.3.8 Zastupanje u carinskom postupku

U carinskom postupku s robom u međunarodnom prometu špediter zastupa svog komitenta. Nalog i ovlaštenje za zastupanje u postupku kod carinarnice špediter dobiva dispozicijom komitenta. Zastupanje može biti izravno, ako opunomoćenik djeluje u ime i za račun druge osobe i neizravno, ako opunomoćenik djeluje u svoje ime, a za račun druge osobe.

2.3.9 Aviziranje

Pod pojmom aviziranje se podrazumijeva izvješćivanje komitenta o izvršenju pojedinih faza dopreme, otpreme, odnosno provoza robe. Uobičajeno je da špediter izvješćuje komitenta o izvršenju pojedinih radnji koje su značajne za određene karakteristične točke na prijevoznom putu kao što su: predaja robe na prijevoz, prelazak granice, prispjeće robe u luku, željezničku postaju ili terminal, prispjeće u krugu carinarnice i carinjenje robe, prekrcaj i daljnja otprema, termin iskrcaja i drugi.

2.4 Tehnika poslova izvoza

Osnovni zadatak špeditera u okviru poslova izvoza je otprema robe u inozemstvo. Taj zadatak u prvom redu uključuje organizaciju i provedbu prijevoza robe, zastupanje u carinskom postupku, te obavljanje svih ostalih radnji koje s tim u svezi treba obaviti.

Koliko će posla i zadataka špediter imati i koja će biti njegova složenost određuju paritet isporuke i zahtjevi komiteta dani dispozicijom. Tako primjerice kod pariteta E i F, zadatak špeditera samo obavljanje carinskih formalnosti pri izvozu robe, dok je organizacija i provedba prijevoza u domeni primatelja tj. kupca. Kod pariteta C i D je obrnuto pa tako je špediteru zadatak cjelokupna organizacija otpreme robe (ukrcaj, prijevoz, prekrcaj) od predaje robe na prijevoz pa sve domjesta konačnog odredišta, uključujući također i obavljanje carinskih formalnosti pri izvozu.¹⁰

¹⁰Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 182

2.5 Specijalni poslovi špeditera

Poslovi koje špediter obavlja u manjem obimu da bi upotpunio skupinu usluga koje pruža nazivaju se specijalni poslovi špeditera. U specijalne poslove špeditera pripadaju:

- Kontrola kakvoće i količine robe
- Uzimanje uzoraka
- Praćenje transporta
- Doleđivanje
- Izdavanje garantnih pisama
- Zastupanje u slučaju havarije
- Naplata robe
- Leasing poslovi¹¹

2.6 Vrste klasične špedicije i klasičnih špeditera

Rezultati istraživanja o vrstama klasične špedicije i vrstama klasičnih špediter predstavljaju se u tri tematske jedinice:

- 1) Kriterij određivanja vrsta špedicije i špeditera
- 2) Nacionalna špedicija i nacionalni špediteri
- 3) Međunarodna špedicija i međunarodni špediteri

2.6.1 Kriterij određivanja vrsta špedicije i špeditera

Špediterski su poslovi posebice poslovi klasičnih međunarodnih špeditera, toliko raznovrsni, složeni, a često vrlo zamršeni da je u špediterskoj djelatnosti moralo doći do podjele rada i specijalizacije. U suvremenim tržišnim uvjetima poslovanja u špediterskim poduzećima, posebice manjim i srednjim poduzećima, vrlo je teško, gotovo nemoguće baviti se svim vrstama špediterskih djelatnosti. Takvo poslovanje, u pravilu, ne bi bilo uspješno, učinkovito i profitabilno.

U znanstvenoj i stručnoj literaturi o špediciji i špediterima postoji više kriterija prema kojima se klasificiraju specijalističke špedicije i specijalizirani špediteri, kao što su:

- Prema teritorijalnome djelokrugu poslovanja značajne su nacionalna i međunarodna špedicija, odnosno nacionalni i međunarodni špediteri
- Prema temeljnim obilježjima poslovanja špedicije i špediteri se mogu klasificirati u lučku ili pomorsku, cestovnu, željezničku, zračnu, riječnu špediciju, odnosno lučke ili pomorske, cestovne, željezničke, zračne, riječne špeditere

¹¹Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 197

- Prema najčešće rabljenom prijevoznom sredstvu špedicije, odnosno špediteri mogu biti: pomorska, cestovna, željeznička, zračna, riječna špedicija, odnosno pomorski, cestovni, željeznički, zračni, riječni špediteri
- Prema obujmu špediterskog poslovanja špediterska poduzeća mogu biti: mala, srednja i velika poduzeća, odnosno mega i niša špediteri
- Prema vrstama prijevoza špedicije mogu biti: brzovozna, sporovozna, ekspresna, vagonaska, komandna, zbirna, masovna, čarterska, konvencionalna, kombinirana, multimodalna špedicija. I špediteri se specijaliziraju za jednu ili više navedenih specijalističkih špedicija
- Prema prometnom smjeru otpreme, dopreme ili provoza tereta špedicije mogu biti: špedicija za sjevernu Europu, špedicija za Bliski istok, špedicija za sjevernu Ameriku, špedicija za južnu Ameriku, špedicija za Australiju... I špediteri se mogu specijalizirati za jednu ili više prometnih smjerova otpreme, dopreme ili provoza tereta
- Prema predmetima prometovanja špedicije mogu biti: špedicija generalnog tereta, špedicija masovnog tereta, špedicija kontejnera, špedicija drva, špedicija namještaja, špedicija živih životinja... I špediteri se mogu specijalizirati za jednu ili više navedenih specijalističkih špedicija

Ako se teorijski izučavaju fenomeni klasifikacije klasične špedicije i klasičnih špeditera može se ustvrditi da se mega ili veliki međunarodni špediteri, u pravilu, bave svim vrstama klasične međunarodne, a ponekada i nacionalne špedicije. To, međutim, nije karakteristika niša ili malih špeditera, koji se, u pravilu, bave samo pojedinom vrstom špedicije. Naime, ovi potonji špediteri su prinuđeni na specijalizaciju jer oni raspolažu ograničenim ljudskim potencijalima, financijskim i drugim resursima.

2.6.2 Nacionalna špedicija i nacionalni špediteri

Nacionalna špedicija je specijalizirana gospodarska djelatnost, odnosno skup specifičnih poslova, funkcija, operacija, pravila koje djelotvorno omogućuju otpremu i dopremu nalogodavateljeve robe unutar granica jedne države, u pravilu, nacionalnim prijevoznim sredstvima. Nacionalna špedicija može biti „loko špedicija“ i „međumjesna špedicija“.

„Loko špedicija“ ili nacionalna špedicija u užem smislu je skup specifičnih poslova, funkcija, operacija koje djelotvorno omogućuju otpremu i dopremu nalogodavateljeve robe u nekome mjestu primjerice, gradovima: Rijeka, Zagreb, Ljubljana, Pariz, London...

„Međumjesna špedicija“, odnosno unutarnja špedicija ili nacionalna špedicija u širem smislu, je skup specifičnih poslova, funkcija, operacija koje djelotvorno

omogućuju otpremu i dopremu nalogodavateljeve robe između nekih mjesta unutar granica jedne države, primjerice organizacija otpreme i dopreme robe između Rijeke i drugih gradova u Republici Hrvatskoj.

Nacionalnu klasičnu špediciju obavljaju nacionalni špediter. Nacionalni klasični špediter je gospodarstvenik, pravna ili fizička osoba koja se isključivo i u obliku stalnoga zanimanja bavi organiziranjem otpreme i dopreme robe svojih nalogodavatelja unutar granica jedne države te drugim poslovima koji su u vezi s otpremom i dopremom robe.

2.6.3 Međunarodna špedicija i međunarodni špediteri

Na znanja o međunarodnoj klasičnoj špediciji i međunarodnim klasičnim špediterima logički se nadovezuju znanja o temeljnim vrstama međunarodne špedicije i međunarodnih špeditera:

- 1) Pomorska ili lučka špedicija i pomorski ili lučki špediteri
- 2) Cestovna špedicija i cestovni špediteri
- 3) Željeznička špedicija i željeznički špediteri
- 4) Zračna špedicija i zračni špediteri
- 5) Riječna špedicija i riječni špediteri
- 6) Granična špedicija i granični špediteri
- 7) Konvencionalna špedicija i konvencionalni špediteri
- 8) Špedicija i špediteri u kombiniranom transportu i prometu
- 9) Špedicija i špediteri u multimodalnom transportu
- 10) Veliki špediteri, srednji i mali špediteri
- 11) Ostale vrste špedicije i špeditera

Međunarodna klasična cestovna špedicija je specijalizirana gospodarska djelatnost, odnosno skup, specifičnih funkcija, poslova, operacija, pravila, vještina, koje djelotvorno omogućuju otpremu, dopremu i prevoz robe svojih nalogodavatelja cestovnim prijevoznim sredstvima, cestovnim prometnicama povezujući tako bliža i daljnja prometna čvorišta, otpremna i odredišna mjesta, proizvođače i potrošače, prodavatelje i kupce, izvoznike i uvoznike, skladišta i skladišta, terminale i terminale.

Međunarodni cestovni špediter je gospodarstvenik, pravna ili fizička osoba koja se isključivo ili pretežito i u obliku stalnog zanimanja bavi organizacijom otpreme, dopreme i provoza robe svojih nalogodavatelja cestovnim prijevoznim sredstvima i cestovnim prometnicama.¹²

¹² Zelenika, R.: Temelji logističke špedicije, Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2005, str. 75-79

3. Specifičnosti prijevoza specijalnih tereta

Specijalnim prijevozom smatra se prijevoz tereta zbog čijih se dimenzija ili mase prelazi izvan propisanih ograničenja. Takav prijevoz obavlja se vozilima posebne konstrukcije, ovisno o vrsti tereta. Za specijalni prijevoz je potrebno posebno odobrenje nadležne institucije i obvezno poduzimanje posebnih mjera sigurnosti.

Dokumentacija i planiranje specijalnog prijevoza je puno složenija i zahtjevnija od prijevoza normalnih tereta. Specijalni prijevoz treba pomno isplanirati prije same provedbe. Točno se mora ustanoviti koliko će vremenski trajati, u pravilu se vozi samo po noći, osim u nekim izvanrednim situacijama i okolnostima kada to promet dopušta, da ne ometa i usporava ili prekida promet tokom dana. Ruta kojom se vozi također mora biti unaprijed utvrđena zbog toga da teret koji je van gabaritnih dimenzija može proći kroz sve zapreke na ruti kao što su na primjer tuneli, mostovi, podvožnjaci, vijadukti i ostale barijere.

Specijalni prijevoz obavlja se u pratnji barem jednog vozila koje ima rotirajuće žuto svjetlo. U određenim slučajevima potrebna je policijska pratnja jednog ili više policijskih vozila ako su dimenzije i masa tereta takvi da se treba obustaviti promet na nekom dijelu rute ili na cijeloj ruti.

Vozila za obavljanje specijalnih tereta moraju biti posebnih konstrukcijskih značajki kako bi se na njima mogli voziti tereti poput transformatora, vjetroelektrana, skupih i luksuznih jahti i brodova, teških građevinski strojeva i ostalih. Prikolice i poluprikolice su izvedene sa četiri ili više osovina, niske su, šire i duže od normalnih, ekstremno su velikih nosivosti u odnosu na normalne. Moraju biti konstruirane tako da mogu savladavati prepreke u prometu te sigurno prevesti sve vrste izvanrednih prijevoza. Tegljači koji se koriste za specijalne prijevoze su također jači i imaju više osovina od onih koji se koriste kod prijevoza normalnih tereta.

Slika 3 Primjer tegljača i poluprikolice za obavljanje prijevoza specijalnih tereta nosivosti 75t

Izvor: <http://www.truckinginfo.com/blog/trailer-talk/story/2014/09/75-ton-9-axle-lowboy-hauls-more-saves-money-for-equipment-dealer.aspx>, svibanj 2016.

4. Zakonska regulativa prijevoza specijalnih tereta

Dozvolu izdaju Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., županijska uprava za ceste, Upravno tijelo Grada Zagreba, odnosno korisnik koncesije, ovisno o javnoj cesti na kojoj se treba obaviti izvanredni prijevoz, a stranom prijevozniku u međunarodnom cestovnom prometu Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka.¹³

Dozvolu za specijalni prijevoz izdaje nadležna Ispostava Sektora za održavanje Hrvatskih cesta d.o.o na čijem području započinje prijevoz, a na temelju podnesenog zahtjeva, odnosno, u slučaju kada se izvanredni prijevoz treba obaviti na:

- državnoj cesti
- državnoj i nerazvrstanoj cesti
- više javnih cesta razvrstanih kao autocesta, državna, županijska i lokalna cesta¹⁴

Dozvola za specijalni prijevoz (u daljnjem tekstu: dozvola) može se izdati:

- ako je vozilo ili teret konstrukcijski nedjeljiv na način da jednostavnom demontažom dijelova vozila ili tereta nije moguće uskladiti ukupnu masu, osovinska opterećenja ili dimenzije s propisanim iznosima ili ograničenjima označenim prometnim znakom za javnu cestu ili njezin dio, odnosno ako prijevoz vozila ili tereta nije moguće u cijelosti obaviti drugim prijevoznim sredstvom, ili ako su troškovi organizacije i izvršenja prijevoza drugim prijevoznim sredstvima složeni i nerazmjerno visoki,
- za prijevoz djeljivih tereta domaćem prijevozniku kada obavlja međunarodni cestovni prijevoz, te s teretom ulazi u Republiku Hrvatsku
- u drugim hitnim slučajevima kada to zahtijevaju izvanredne okolnosti i racionalnost prijevoza, ako je pri izvršenju istog moguće osigurati nužne uvjete u pogledu zaštite cesta, te sigurnosti i protočnosti prometa.

¹³http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 12.06.2017.

¹⁴<http://www.hrvatske-ceste.hr/default.aspx?id=47>, Preuzeto: 19.04.2016.

Dozvola za specijalni teret se izdaje svaki puta zasebno za svaki specijalni teret. Dozvola osobito sadrži:

- podatke o pravnoj odnosno fizičkoj osobi kojoj se izdaje dozvola
- podatke o teretu, vozilu odnosno skupu vozila kojim se obavlja izvanredni prijevoz
- vrijeme u kojem se obavlja izvanredni prijevoz
- duljinu i opis relacije po kojoj se obavlja izvanredni prijevoz
- podatke o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju
- iznos i način plaćanja naknade za izvanredni prijevoz
- iznos i način plaćanja troškova postupka i ostalih troškova izvanrednog prijevoza
- uvjete i način obavljanja izvanrednog prijevoza
- način i obvezu obavješćivanja javnosti
- ostale podatke bitne za sigurno i nesmetano obavljanje izvanrednog prijevoza¹⁵

Dozvola se izdaje za svaki izvanredni prijevoz posebno. Prijevoznik može odustati od izvanrednog prijevoza, samo prije vremena početka obavljanja izvanrednog prijevoza utvrđenog u dozvoli. Davatelj dozvole utvrđuje vrijeme polaska i vrijeme potrebno za obavljanje izvanrednog prijevoza, uz dopuštenu toleranciju u dolasku od najviše 20% od vremena stvarno potrebnog za obavljanje izvanrednog prijevoza, procjenjujući pritom duljinu prijevoznog puta i optimalnu brzinu izvanrednog prijevoza. Izmjena vremena polaska izvanrednog prijevoza može se izvršiti samo uz pisanu suglasnost davatelja dozvole.¹⁶

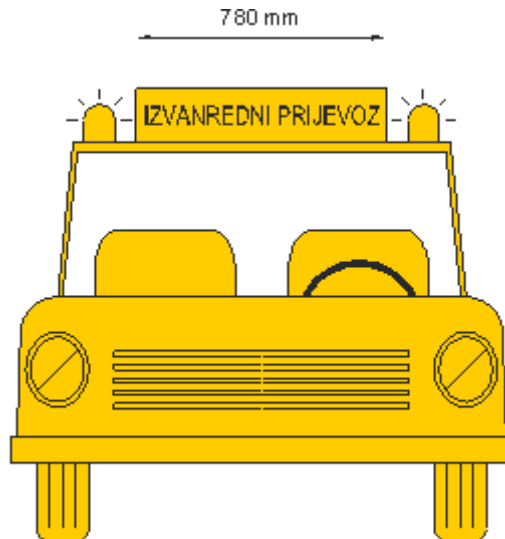
Izvanredni prijevoz se mora obaviti u vremenu koje je utvrđeno u dozvoli. Svi sudionici izvanrednog prijevoza moraju za vrijeme trajanja prijevoza osigurati da se prijevoz odvija u skladu s izdanom dozvolom za izvanredni prijevoz i odredbama propisa o sigurnosti prometa na cestama. Izvanredni prijevoz obavlja se u pravilu po noći, a iznimno kada to dopuštaju uvjeti odvijanja prometa, izvanredni prijevoz može se obaviti i po danu. Noć se smatra vrijeme od 23.00 do 05.00 sati. Tijekom obavljanja izvanrednog prijevoza, dozvola mora biti u vozilu kojim se obavlja prijevoz.¹⁷

¹⁵http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 12.06.2017.

¹⁶http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 12.06.2017.

¹⁷http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 12.06.2017.

Za svaki specijalni teret obavezna je pratnja barem jednim vozilom koje je opremljeno žutim rotirajućim svjetlom i osvijetljeno pločom natpisa „Izvanredni prijevoz“. Specijalni prijevoz se u pravilo obavlja po noći, a iznimno kada to uvjeti dopuštaju može se obaviti i po danu.¹⁸

Slika 4 Skica vozila pratnje opremljenog žutim rotirajućim svjetlom i osvijetljenom pločom s natpisom »Izvanredni prijevoz« s prednje i stražnje strane

Izvor: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html , travanj 2016.

U dozvoli se, ovisno o značajkama izvanrednog prijevoza i odabranog itinerara, može odrediti dva ili više vozila za pratnju izvanrednog prijevoza. Davatelj dozvole, pored obavezne pratnje može odrediti i pratnju prometne policije na cijelom itineraru odnosno dijelu itinerara, ako vozilo ili skup vozila samo ili zajedno s teretom ia sljedeće značajke:

- duljinu veću od 25,00 m
- širinu veću od 3,50 m
- visinu veću od 5,00 m
- ukupnu masu veću od 80t,¹⁹

¹⁸http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto:19.04.2016.

¹⁹http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 17.08.2017.

Odnosno ako su elementi ceste od polazišta do odredišta izvanrednog prijevoza takvi da se:

- u trenutku prolaza izvanrednog prijevoza smanji prolazna širina suprotnog smjera na manje od 3,00 m odnosno zauzme pretežiti dio kolnika u krivini.
- zbog obavljanja izvanrednog prijevoza treba na određeno vrijeme zaustaviti odvijanje prometa²⁰

Ako vozilo ili skup vozila samo ili zajedno s teretom ima širinu veću od dopuštene mora biti označeno s prednje i stražnje strane, te sa svake bočne strane, propisanim oznakama odnosno gabaritnim svjetlima. Vozilo ili skup vozila kojima se obavlja izvanredni prijevoz mora biti na stražnjoj strani obilježeno oznakom „Izvanredni prijevoz“. Oznaka za izvanredni prijevoz izrađuje se od materijala i prema standardu koji se primjenjuje za izradu prometnih znakova, žute je boje s natpisom i okvirom crne boje. Ako vozilo ili skup vozila samo ili zajedno s teretom ima duljinu veću od dopuštene oznaka iz stavka 1. ovog članka mora se dopuniti dodatnom oznakom „Duljina...m“ na kojoj je označena stvarna duljina izvanrednog prijevoza u metrima. Oznaka „izvanredni prijevoz“ veličine je 400 x 600 mm. Veličina dodatne oznake „Duljina...m“ je 220 x 600mm. Veličina okvira u koji se ulažu brojevi visine 120mm je 170 x 170 mm.²¹

Slika 5 Skica oznake "Izvanredni prijevoz" i dodatne oznake "duljina....m"

Izvor: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html , svibanj 2016.

²⁰http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 17.08.2017.

²¹http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, Preuzeto: 12.06.2017.

5. Primjer organizacije prijevoza transformatora iz tvrtke Končar E.T. do trafostanice Okroglo u Sloveniji

Organizacija prijevoza transformatora iz Končar E.T. do trafostanice Okroglo u Sloveniji počinje ugovorom između špeditera i komiteta u ovom slučaju tvrtka Končar E.T. Prijevoz transformatora je dogovoren prema INCOTERMS DDP (isporučeno ocarinjeno uz naznaku mjesta odredišta). Sve troškove i rizike snosi prodavatelj, roba je izvezno ocarinjena i neistovarena na prijevoznom sredstvu na mjestu isporuke u Okroglo.

Sklopljenim ugovorom između špeditera i tvrtke Končar E.T., špediter dobiva dokument koji se naziva dispozicija. Dispozicija je nalog i ovlaštenje špediteru za otpremu odnosno dopremu robe, zastupanje u carinskom postupku, kao i za obavljanje drugih radnji s tim u vezi. Kada špediter prihvati dispoziciju preuzeo je obvezu njezina izvršenja. Osnovni podaci koje komitet u ovom slučaju Končar E.T. navodi u dispoziciji su:²²

- Podaci o komitentu i korisniku robe: naziv i adresa tvrtke, broj telefona i telefaks, e-mail adresa, ime odgovorne osobe...
- Podaci o primatelju robe (stranom kupcu) ako se radi o izvozu: naziv i adresa tvrtke, broj telefona i telefaks, e-mail adresa, ime odgovorne osobe...
- Broj izvoznog zaključka
- Podaci o robi: trgovački naziv na hrvatskom i stranom jeziku, vrijednost, količina, broj koleta i način pakiranja...
- Prioritet isporuke prema INCOTERMS-u
- Podaci o instradaciji
- Podaci o osiguranju
- Podaci o vrsti carinskog postupka i plaćanju carinskog duga
- Naputak za daljnju otpremu nakon carinjenja
- Popis dokumenata dostavljenih u privitku: carinske fakture, atesti, certifikati o kakvoći, uvozne dozvole, uvjerenje o podrijetlu robe...

Špediter prima dispoziciju te može krenuti u disponiranje. Disponiranje je davanje naloga i uputa neophodnih za praktičku provedbu prijevoza, subjektima koji su u to neposredno uključeni. Svrha disponiranja je da relevantni sudionici prijevoza

²²Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 136

dobiju odgovarajuće upute u skladu s instradacijom kako bi se prijevoz odvijao nesmetano, bez nepotrebnih zastoja i u utvrđenim rokovima.²³

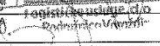
			
Logističke usluge, d.o.o.			
DATUM KREIRANJA: 27/04/2016		IZRADI/KONT.OS.: TEL.	
ŠPEDITER: PODRUŽNICA VARAŽDIN IVANA ČESMIČKOVIĆ 9 HR-48000 KOPRIVNICA HRVATSKA +385 48 638-922 +385 48 638-900		PRIJEVOZNIK: 321281	
NALOG ZA PRIJEVOZ BR. VOHR16002181			
VRSTA PRIJEVOZNOG SREDSTVA:		REG.OZNAKA I LID:	
UGOVORENA VOZARINA: 1.400,00 HRK		ROK PLAĆANJA: 60 DANA OD DATUMA USLUGE	
NARUČIBAZA BR: NR/HR160017571	VAN REF. BR: 021	DATUM PREUZIMANJA: 28/04/2016	DATUM DOSTAVE: 29/04/2016
POSILJATELJ: DUWAR D.O.O., BJELOVARSKA CESTA 18, HR-48000 KOPRIVNICA HRVATSKA, ...		INCOTERMS: DAP	
PRIMATELJ: STSI D.O.O., LOVINČICEVA BB, HR-10000 ZAGREB HRVATSKA, ...		VRIJEDNOST ROBE: EUR	
MJESTO UTOVARA: DUWAR D.O.O., BJELOVARSKA CESTA 18, HR-48000 KOPRIVNICA HRVATSKA, ...			
MJESTO ISTOVARA: STSI D.O.O., URINJ BB, INA RAFINERILJA - SKLADIŠTE STSI D.O.O. HR-51221 KOSTRENA HRVATSKA, ...			
OPIS ROBE: PUMPE	BRI.VRSTA KOL: 4 PALETA	TEŽINA(KG): 1.600,000	VOLUMEN (M3): UTOVARNI METRI

UPUTE/BILJEŠKE

Prilikom primanja pošiljke na prijevoz dužni ste robu osigurati po prijevoznici odgovornosti. Vašom potvrdom ove narudžbe bezuvjetno ste složili s izvršenjem kamionskog prijevoza robe po goreimj uputama. U slučaju nastanka, kašnjenja kod preuzimanja ili dostave te u prijevozu nastali oštećenja na pošiljci, dužni ste nas o svemu odmah telefonski obavijestiti radi daljnjeg postupanja. U protivnom teretu ćemo vas za sve u vezi s tim nastale troškove. Nalog za prijevoz smjete dati ličnoj osobi ili tvrtki uključivo uz nabi priložak. Ovakvan kontakt sa našim poslovnim partnerima je strog zadržan. Za sve informacije sa isključivo moću obradi nasna. Uz potvrdu naloga, obavezno poslati. Poštu o osiguranju prijevoznice odgovornosti u cestovnom prometu. Najkasnije je u roku 3 dana po izvršenom prijevozu dužni ste nam dostaviti original ili kopiju CMR-a potvrđenu od strane primatelja. Na račun za izvršeni prijevoz obavezno navesti broj Naloga za prijevoz VOHR16002181. U protivnom će Vam račun biti odbijen. Dvije kopije Vašeg računa poslati na gornju adresu. Računu priložite specifikaciju o izvršenom prijevozu te drugu moguću dokumentaciju i original CMR ukoliko ste nam u roku 3 dana po izvršenom prijevozu dostavili kopiju. Plaćanje ćemo izvršiti po primici kompletne dokumentacije. Prijevoznik se slaže da predmetni nalog, po pokretu s njegove strane, vrijedi kao planirani dogovor o svim elementima usluge i opse uskuge, rok slanja, cijena. 3. Prijevoznik s potvrdom naloga potvrđuje da su svi dogovoreni elementi usluge u skladu s dobrim poslovnim običajima i u skladu s priloženim uslugama. Potvrda naloga je moguća izjavom prijevoznika ili s konkludentnim činom prijevoznika (npr. preuzimanje tereta. ...) Za eventualne sporove nadležan je stvarno nadležni sud u Zagrebu.

POZOR – ZA PRIJEVOZE UZ I PREKO NJEMAČKE:
 Primikom ovog naloga prijevoznik garantira da je upoznat s odredbama njemačkog zakonodavstva koji uređuju minimalnu plaću, posebno s odredbama Zakona o opcij minimalnoj plaći (Minderlohngesetz; MinLoG). Prijevoznik garantira da će ispuniti sve formalnosti koje MLG zahtjeva i da će svi njegovi zaposleni za vrijeme rada na području Njemačke primiti plaću u skladu s zahtjevima MLG. U slučaju nepoštovanja tih garancija, prijevoznik će Inter.europa nadoknaditi moguću štetu koja bi Inter.europa zbog toga nastala. Prijevoznik je u cijelosti odgovoran i za pretezanje inozemnih podprevoznika.

POZOR ZA PRIJEVOZE UZ MAĐARSKU:
 Primikom ovog naloga prijevoznik garantira da je upoznat s odredbama mađarskog zakonodavstva vezano na elektronički sistem za nadzor cestovnog prijevoza robe (EKAER). Prijevoznik je upoznat da ne smije voziti robu, kako je definirano u zakonu, u iz Mađarske bez priklopnog EKAER broja na CMR loženom listu. Prijevoznik je isto tako upoznat da je EKAER broj, vezan na registarsku oznaku vozila, stoga to mora priloženo javiti Inter.europa. Katrinje mijenjanje vozila nije dozvoljeno. U izvanrednim situacijama posebno je odmah obavijestiti Inter.europa. Inter.europa ne preuzima nikakvu odgovornost zbog nepoštovanja EKAER odredbi od strane prijevoznika.

MJESTO IZDAVANJA: KOPRIVNICA	DATUM IZDAVANJA: 27/04/2016	POTPIS OTPREMNIKA: BOŽIDAR ŠANJIG
POTVRDA NALOGA ZA PRIJEVOZ. Ovim potvrđujemo nalog za prijevoz i suglasnost s općim uvjetima navedenim u tom nalogu.		POTPIS PRIJEVOZNIKA:

Reklamacija uvazavemo 8 dana po primici računa. U slučaju kašnjenja plaćanja, zaračunavamo zakonske zatezne kamate. Poslujemo u skladu s odredbama Općih uvjeta poslovanja međunarodnih cestovnika Hrvatska (2005.). INTEREUROPA, logističke usluge, d.o.o., Zagreb, Josipa Lončara 3, tel: 0139804666, fax: 013360777, OIB: 88514716631, PDV/MAT ID broj: HR88514716631, www.inter.europa.hr, IBAN: HR92340201100151700, SWIFT CODE: POZORBOX HRZ, IBAN: HR92330003110204564, SWIFT CODE: SOGEHR33 Spolna banka, Trgovački sud u Zagrebu, MBS 060241060. Temeljni kapital kn 111.581.000,00 uplaćen u cijelosti. Uprava: predsjednik uprave Petra Koninik, član uprave Duško Janak.

IS-O-093-01 NALOG ZA PRIJEVOZ BR. VOHR16002181 1 / 1

Slika 6 Primjer transportnih instrukcija

Izvor: Inter.europa Logističke usluge d.o.o.

²³ Ivković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 139

Nakon zaprimljene dispozicije špediter iz nje saznaje koje su točke polazišta i odredišta te o kojoj se robi radi. Intradacija je odabir prijevoznog sredstva i prijevoznog puta. Potrebno je obaviti prijevoz transformatora van gabaritnih dimenzija i mase. Odabran je tegljač koji ima 4 osovine marke Mercedes-Benz te poluprikolica s 24 osovine tvrtke Zagrebtrans, namijenjena za prijevoz tereta težine do 310t prikazana je na slici 7.

Slika 7 Tegljač s poluprikolicom tvrtke Zagrebtrans

Izvor: <http://www.zagrebtrans.hr/hr/detalji/projekti/projekt-okroglo-slovenija-70>

Sljedeći korak je podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za izvanredni prijevoz koju izdaje nadležna Ispostava Sektora za održavanje Hrvatskih cesta d.o.o. prikazana je na slikama 8. i 9. Prijevoznik u ovom slučaju, tvrtka Zagrebtrans pridržava se svih zakonskih regulativa propisanih Pravilnikom o izvanrednom prijevozu objašnjenih u poglavlju broj četiri. Odabran je prijevozni put koji je potrebno prijeći prilikom obavljanja navedenog prijevoza. Striktno se treba pridržavati zadane rute te se prijevoz obavlja cestom u noćnim satima. Navedeni prijevozni put nalazi se na slici 10. Potrebno je prijeći otprilike 169 kilometara te trajanje vožnje iznosi dva sata bez zapreka. Put započinje autocestom A3 do graničnog prijelaza Bregana-Obrežje, dalje se nastavlja slovenskom autocestom A2 do Kranja te slovenskim državnim cestama do odredišta Okroglo.

i _____
ii _____

Urbrojⁱⁱⁱ: _____
U^{iv} _____ dana _____

Predmet: Zahtjev za izdavanje dozvole

v

(Naziv davatelja dozvole)

(Adresa)

(Sjedište)

Na temelju članka 17. Pravilnika o izvanrednom prijevozu ("Narodne novine" br. __/05), a u svezi članka 29. Zakona o javnim cestama ("Narodne novine" br. 180/04), podnosimo zahtjev za izdavanje dozvole za^{vi} _____

registarskih oznaka^{vii} _____

za izvanredni prijevoz^{viii} _____

po^{ix} _____ od mjesta^x _____ preko^{xi} _____

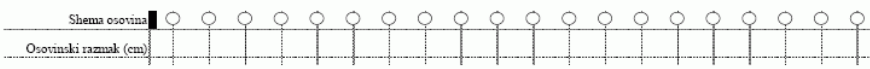
_____ do mjesta^{xii} _____

u ukupnoj duljini od^{xiii} _____ km, s polaskom dana^{xiv} _____ u sati^{xv} _____ i dolaskom dana^{xvi} _____ u sati^{xvii} _____ uz odstupanje od +/-^{xviii} _____ sati.

Izvanredni prijevoz^{xix} _____ ima sljedeće karakteristike:

ukupnu duljinu^{xx} _____ m, najveću širinu^{xxi} _____ m,
najveću visinu^{xxii} _____ m, ukupnu masu^{xxiii} _____ t,

osovinske razmake pojedinačnih osovinu te skupina osovinu^{xxiv}:

Shema osovinu

Osovinski razmak (cm) _____

osovinsko opterećenje na^{xxv} _____ od _____ kN,
osovinsko opterećenje na _____ od _____ kN,
osovinsko opterećenje na _____ od _____ kN,
osovinsko opterećenje na _____ od _____ kN,

Slika 8 Zahtjev za dozvolu izvanrednog prijevoza prvi dio

Izvor: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html , travanj 2016.

osovinsko opterećenje na _____ od _____ kN,
osovinsko opterećenje na _____ od _____ kN,
osovinsko opterećenje na _____ od _____ kN,
osovinsko opterećenje na _____ od _____ kN,

Zbroj osovinskih opterećenja: _____ kN

Uz zahtjev prilažemo^{xxxii}:

1. Skicu vozila odnosno skup vozila s teretom (tlocrt, pogled i presjek) s označenim dimenzijama
2. Presliku prometne dozvole vozila odnosno svih vozila iz skupa vozila
3. Presliku teretnog lista odnosno drugog vjerodostojnog dokumenta iz kojeg su vidljive sve značajke tereta
4. Odluku o imenovanju odgovornog vođitelja izvanrednog prijevoza br.: _____
5. Izjavu o osposobljenosti i opremljenosti osoba za obavljanje ove vrste prijevoza br.: _____
6. Projekt privremene regulacije prometa^{xxxiii}: _____
7. Projekt mjera osiguranja objekata^{xxxiiii}: _____
8. Suglasnost ostalih nadležnih subjekata^{xxxv}: _____
9. Ostalo: _____

Upravna pristojba u državnoj taksi od _____ kuna, priložena je ovom zahtjevu.

Ovlaštena osoba prijevoznika:

/ Ime i prezime /

ⁱ naziv tvrtke ili ime i prezime prijevoznika te adresa sjedišta tvrtke ili adresa prijevoznika

ⁱⁱ broj telefona i/ili broj telefaksa i/ili e-mail, kontakt osobe podnosioca zahtjeva

ⁱⁱⁱ urudžbeni broj podnosioca zahtjeva

^{iv} mjesto i datum podnošenja zahtjeva

^v Naziv davatelja dozvole i adresa sjedišta davatelja dozvole

^{vi} Jednokratni izvanredni prijevoz s motornim vozilom ili jednokratni izvanredni prijevoz sa skupom vozila ili izvanredni prijevoz jednakih tereta s istim motornim vozilom _____ (dva ili tri) puta ili izvanredni prijevoz jednakih tereta s istim skupom vozila _____ (dva ili tri) puta ili izvanredni prijevoz jednakih tereta s _____ (dva ili tri) ista motorna vozila koja će se kretati u koloni ili izvanredni prijevoz jednakih tereta s _____ (dva ili tri) ista skupa vozila koja će se kretati u koloni ili izvanredni prijevoz "radnim vozilom" po potrebi, u razdoblju od _____ (jednog ili dva) mjeseca ili izvanredni prijevoz "radnim vozilom" po potrebi, u razdoblju od tri mjeseca ili izvanredni prijevoz "radnim vozilom" po potrebi, u razdoblju od šest mjeseci ili izvanredni prijevoz "radnim vozilom" po potrebi, u razdoblju od jedne godine

^{vii} registarska oznaka motornog vozila ili registarske oznake svih vozila koja čine skup vozila ili registarske oznake svih vozila iz kolone

^{viii} opis tereta prema tovarnom listu i broj tovarnog lista ili broj odgovarajuće isprave za "radno vozilo" i stanje kilometara na brojilu

^{ix} autocestom, državnom, županijskom ili lokalnom cestom i nerazvrstanom cestom (ulicom)

^x mjesto utovara tereta odnosno mjesto polaska izvanrednog prijevoza s naznakom broja prve razvrstane ceste, npr. Varaždin (D 2)

^{xi} sva glavna mjesta prolaska izvanrednog prijevoza s naznakom brojeva cesta pomoću kojih se može jednoznačno utvrditi itinerar izvanrednog prijevoza, npr. Pakrac (D 5)-Požeга-Pleternica-Đakovo (D 7)-(D 4)-Slavonski Brod (D 4)

^{xii} mjesto istovara tereta odnosno mjesto dolaska izvanrednog prijevoza s naznakom broja zadnje razvrstane ceste, npr. Zagreb-Vončina (Ž 1050)

^{xiii} ukupni broj kilometara

^{xiv} datum početka prijevoza

^{xv} sat početka prijevoza

^{xvi} datum dolaska na odredišno mjesto

^{xvii} sat dolaska na odredišno mjesto

^{xviii} moguće odstupanje u polasku i dolasku na odredište

^{xix} motornim vozilom ili skupom vozila ili jednog od dva ista motorna vozila iz kolone ili jednog od dva ista skupa vozila iz kolone ili jednog od tri ista motorna vozila iz kolone ili jednog od tri ista skupa vozila iz kolone ili "radnim vozilom"

^{xx} mjereći po uzdužnoj simetrali od najizbočenijih točaka vozila odnosno vozila s teretom

^{xxi} mjereći po poprečnoj simetrali od najizbočenijih točaka vozila odnosno vozila s teretom

^{xxii} mjereći po vertikalnoj simetrali od površine kolinika do najviše točke vozila odnosno vozila s teretom

^{xxiii} ukupna masa vozila na motorni pogon odnosno skupa vozila

^{xxiv} Upisati i kotirati sve razmake od prednje do zadnje strane motornog vozila ili skupa vozila. Jednostruke osovine označuju se s dvije koso

prekrižene crte kao npr. , skupine osovine označuju se s uzdužnom crtom povučenom vodoravno kroz središte osovine kao npr.

, vučno vozilo odjeljuje se od priključnog vozila s dvije okomito povučene crte , a stražnji završetak vozila odnosno

skupa vozila označuje se s jednom okomito povučenom crtom

^{xxv} _____ osovine ili _____ skupini osovine (upisati npr.: "prvoj skupini osovine" ili "drugoj skupini osovine" ili "n-toj skupini osovine" ili "n-toj skupini osovine", brojeći od naprijed, posebno "pojedinačne osovine" a posebno "skupine osovine")

^{xxvi} zaokružiti odgovarajuće

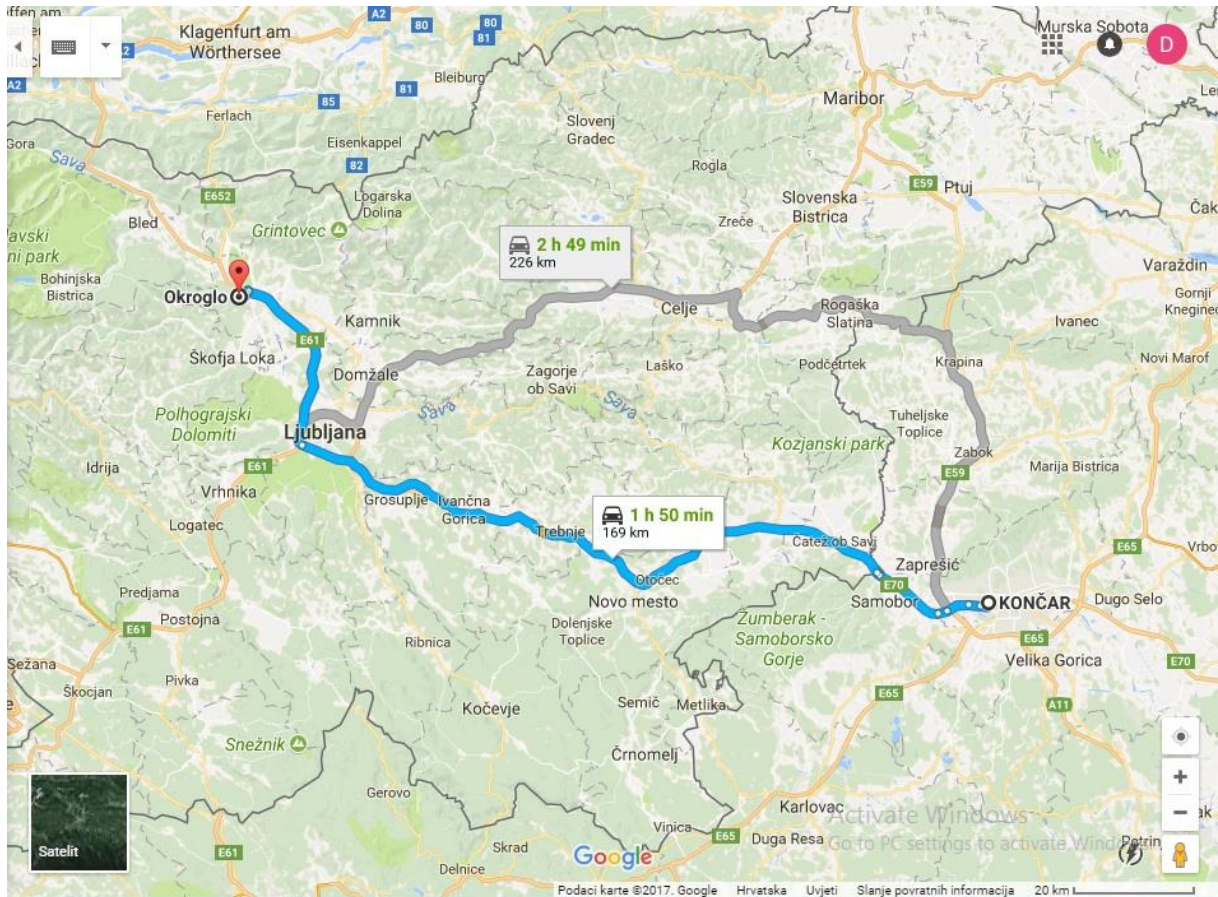
^{xxvii} Puni naziv projekta, naziv ovlaštene pravne ili fizičke osobe koja je izradila projekt te broj projekta

^{xxviii} Puni naziv projekta, naziv ovlaštene pravne ili fizičke osobe koja je izradila projekt te broj projekta

^{xxix} Vrsta suglasnosti, naziv pravne osobe koja je izdala suglasnost te broj suglasnosti

Slika 9 Zahtjev za dozvolu izvanrednog prijevoza drugi dio

Izvor: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html , travanj 2016.

Slika 10 Prijevozni put

Izvor: Izradio autor

Prijevozno sredstvo potrebno je označiti sukladno propisima prije nego što krene. U ovom slučaju koristi se pratnja vozilom s rotirajućim žutim svjetlom te oznakama za izvanredni prijevoz, skica vozila pratnje prikazana je na slici 4. Policijska pratnja potrebna je zbog prevoženja tereta ukupne mase veće od 80 tona. Vozač prijevoznog sredstva mora imati navršenu 21 godinu života, posjedovati valjanu ispravu o stručnoj osposobljenosti te najmanje jednu godinu iskustva na poslovima vozača teretnog vozila. Prijevozno sredstvo spremno je za ukrcaj transformatora teškog 250 tona nakon ispunjavanja svih navedenih kriterija i propisa.

Prijevozna isprava u međunarodnom cestovnom prijevozu robe je teretni list za međunarodni promet propisan Konvencijom o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom – CMR (Contrat de transport international de Marchandises par Route) prikazan na slici 11. Teretni list treba ispuniti pošiljatelj prije ukrcaja robe. Nakon

obavljenog ukrcaja, prijevoznik ovjerava teretni list i vraća primjerak pošiljatelju, čime potvrđuje da je preuzeo robu radi prijevoza, tj. da je ugovor o prijevozu zaključen²⁴.

1 Nosiljača (nosakums, adres, valsts) Absender (Name, Anschrift, Land)		Starptautiskā preču-transporta pārvadzina internacionālā Frachtbrievs Šis pārvadājums ir veikams saskaņā ar Konvenciju par starptautiskiem kravu pārvadājumiem, nosaukta ne uz mēdiem citiem ģiurumiem.				
2 Saņēmēja (nosakums, adres, valsts) Empfänger (Name, Anschrift, Land)		16 Pārvadātāja (nosakums, adres, valsts) Frachtführer (Name, Anschrift, Land)				
3 Kravas izkrašanas vieta Auslieferungsort des Gutes Vieta / Ort Valsts / Land		17 Turpmākais pārvadātājs (nosakums, adres, valsts) Nachfolgende Frachtführer (Name, Anschrift, Land)				
4 Kravas izkrašanas vieta un datums Ort und Datum der Übernahme des Gutes Vieta / Ort Valsts / Land Datums / Datum		18 Pārvadātāja apstiprinājums un piezīmes Vorbehalte und Bemerkungen der Frachtführer				
5 Kravas dokumenti Begleitende Dokumente						
6 Zīmju un numuru Kennzeichen und Nummern	7 Vietu skaits Anzahl der Packstücke	8 Iepakojuma veids Art der Verpackung	9 Kravas nosaukums Bezeichnung des Gutes	10 Statist. Nr. Statist.-Nr.	11 Bruto svars, kg Bruttogewicht, kg	12 Apgāms, m ³ Inhaltangabe in m ³
						
13 Nosūtītāja norādījumi (mutab u.c. formāties) Anweisungen des Absenders (Zoll- und sonstige amtliche Behandlung)		19 Iepakojuma Zu zahlen vom:		Sūtītāja Absender	Valsts Währung	Saņēmēja Empfänger
14 Atmaksas Rückzahlung		20 Ipaši saskaņoti noteikumi Besondere Vereinbarungen				
21 Saņēmēja Ausgeliefert in		23 Ceļazīme Nr. no " " " " 20 Vadītāju uztvērni		24 Krava saņemta Gut empfangen		
22 Iesūtītāja vārdzīmē Anknuršs ievārdzīmē Ausbrāukšana Aditāns		Pārvadātāja paraksts un zīmogs Unterschrift und Stempel des Frachtführers		Saņēmēja paraksts un zīmogs Unterschrift und Stempel des Empfängers		
25 Reģistr. Nr./Amst. Kennzeichen Vārdzīmē/Zugmaschinen		26 Marķa/Typ Vārdzīmē/Zugmaschinen				

Slika 11 Primjer teretnog lista za međunarodni promet u cestovnom prijevozu

Izvor:

<http://www.marinatransport.eu/125ior.jpg?key=9c171dbac56ae25dda3fd1b42062fde4>, travanj 2016.

Uz CMR u svakom prijevozu robe potrebno je imati fakturu i policu osiguranja. Faktura je popis dobara, robe ili usluga s naznakom količine i cijene po jedinici, te iznosa kojim prodavalac tereti kupca za isporučenu robu uz naznaku uvjeta i termina plaćanja.²⁵ Polica osiguranja je dokument koji izdaje osiguratelj na temelju prijave

²⁴ Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 155

²⁵ <http://www.poslovni.hr/leksikon/faktura-203>, Preuzeto: 05.09.2017.

osiguranja, a kojim se potvrđuje sklopljeni ugovor o osiguranju. Polica osim podataka navedenih u prijavi osiguranja sadrži i obračun premije. S obzirom na način obračuna premije, razlikuju se dvije vrste polica. Pojedinačna polica osiguranja primjenjuje se kad se svaka pošiljka pojedinačno osigurava, a premija se obračunava za svaku pošiljku posebno. Generalna polica osiguranja primjenjuje se kad osiguranik stalno otprema veće količine roba, tako da polica pokriva sve otpremene pošiljke do određenog iznosa, za određeno vremensko razdoblje, a premija se obračunava u ukupnom iznosu, za to razdoblje.²⁶

Robu je prije početka prijevoza potrebno osigurati od osnovnih transportnih rizika. Transportni rizici su usko vezani uz prijevoz i opasnosti koje iz toga proizlaze. U smislu štetnih posljedica djeluju na robu ili prijevozno sredstvo, a najčešće na oboje. U kategoriju transportnih rizika spadaju: osnovni transportni rizici (prometna nezgoda, elementarne nepogode, eksplozija u prijevoznom sredstvu osim zbog samozapaljenja robe ...), dopunski transportni rizici (vlaga, lom robe i ambalaže, deformiranje, curenje, rasipanje, hrđa ...) i rizici krađe i neisporuke.²⁷

²⁶Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 219

²⁷Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 216

Slika 12 Ukrcaj transformatora na poluprikolicu

Izvor: <http://www.zagrebtrans.hr/hr/detalji/projekti/projekt-okroglo-slovenija-70> , svibanj 2016.

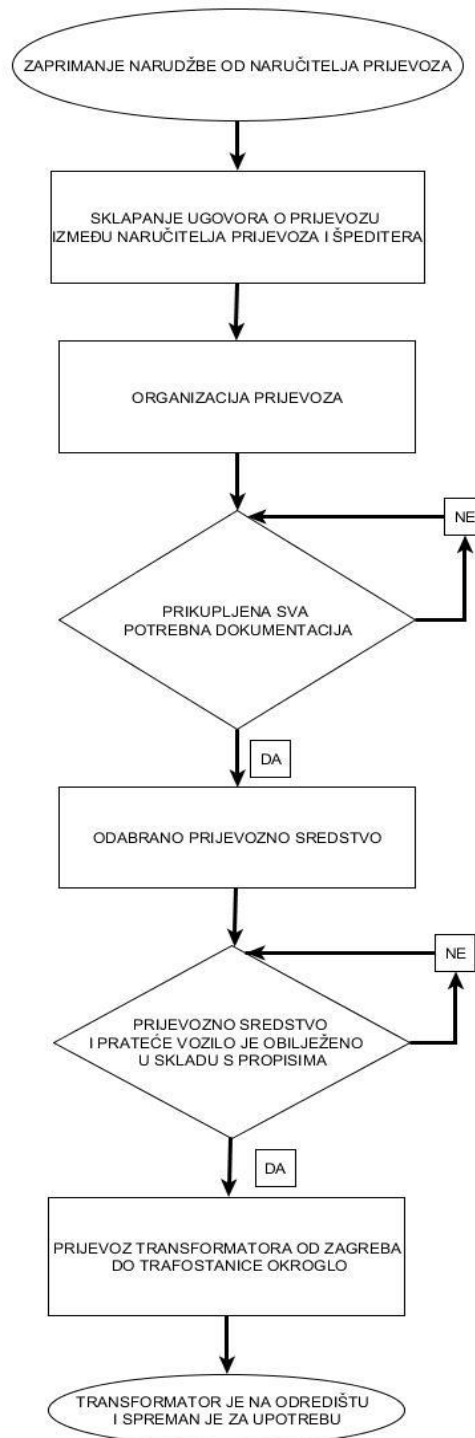
Ukrcaj transformatora odvija se u prostorima tvrtke Končar d.d. Stručno osoblje posebno osposobljeno za ručnu manipulaciju teških tereta do 800 tona priprema svu potrebnu mehanizaciju za ukrcanje na cestovnu poluprikolicu kao što je prikazano na slici 12. Ispunjeni su svi koraci te roba je spremna za prijevoz do trafostanice Okroglo u Sloveniji. Dolaskom na granicu Bregana-Obrežje pregledavaju se prateći dokumenti i roba. Prijevozni put nastavlja se do odredišta. Iskrcanjem transformatora s prijevoznog sredstva te ovjerom prateće dokumentacije prijevozni proces je završen.

Slika 13 Transformator je iskrcan kod trafostanice Okroglo

Izvor:<http://www.zagrebtrans.hr/hr/detalji/projekti/projekt-okroglo-slovenija-70> , svibanj 2016.

Dijagramom toka mogu se prikazati koraci koji se moraju provesti prilikom organizacije prijevoza. Prvi korak je zaprimanje narudžbe od naručitelja prijevoza, zatim se sklapa ugovor između prodavatelja i kupca robe. Nakon što je ugovor sklopljen sljedeći korak je detaljno planiranje rute te pokretanje postupka za izdavanje dozvole koja je zakonski potrebna da bi se obavio prijevoz specijalnog tereta, u ovom slučaju transformatora van gabaritnih dimenzija i mase. Nakon prikupljanja i provjere dokumentacije odabire se prijevozno sredstvo s kojim će se transformator prevoziti. Prijevozno sredstvo i prateće vozilo su obilježeni u skladu s propisima. Ukrcaj robe na prijevozno sredstvo, dokumentacija se ovjerava i provjerava u slučaju da ima nekih grešaka. Transformator se tegljačem prevozi do mjesta iskrcaja te se potom iskrcava. U slučaju da je sva dokumentacija ispravna i niti jedan dokument ne nedostaje može se nastaviti s prijevoznim procesom. Ako neki dokument nedostaje ili je neispravan, dokumentacija se ponovo pregledava u tom slučaju. Prijevozni proces završava kada je transformator na odredištu i spreman za upotrebu.

Slika 14 : Dijagram toka prijevoza

Izvor: Izradio autor

6. Zaključak

Posao međunarodnog špeditera sastoji se od organizacije prijevoza, pribavljanja sve potrebne dokumentacije, carinskog zastupanja, dostave robe do konačnog odredišta te ispostave računa i naplate prijevoza. Špediterske tvrtke bile one čiste ili mješovite, služe da bi oslobodile svog nalogodavca brige oko otpreme, prijevoza, provoza i dopreme robe. U ovom završnom radu objašnjena je organizacija specijalnog prijevoza transformatora van gabaritnih mjera i velike mase cestovnim prijevozom iz Zagreba do trafostanice Okroglo koja se nalazi u Sloveniji. Posao špeditera koji je složen i vrlo odgovoran postaje kompleksniji kod specijalnog zbog zakonskih ograničenja te objašnjene i prikazane dokumentacije koja se mora riješiti tokom navedenog postupka.

Prijevoz specijalnih tereta je financijski skuplji zbog dozvola koje su potrebne. Tegljači, prikolice i poluprikolice kojima se obavlja specijalan prijevoz su skuplje jer su veće, čvršće te imaju više osovina da bi mogle izdržati velika opterećenja koja prouzrokuju tereti poput transformatora. Specijalni prijevoz mora biti u pratnji barem jednog vozila s pripadajućim oznaka i rotirajućim žutim svjetlom koje upozorava ostale sudionike u prometu na navedenu radnju.

Popis literature

Knjige:

[1] Ivaković, Č., Stanković, R., Šafran, M.: Špedicija i logistički procesi, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010

[2] Zelenika, R.: Temelji logističke špedicije, Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2005

Internet izvori:

[3]-<http://www.hrvatske-ceste.hr/default.aspx?id=47>, (travanj 2016.)

[4]-http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_82_1732.html, (travanj 2016.)

[5]-http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_119_3450.html, (travanj 2016.)

[6]-[http://e-student.fpz.hr/Predmeti/S/Spedicija_\(3\)/Materijali/Incoterms_2010.pdf](http://e-student.fpz.hr/Predmeti/S/Spedicija_(3)/Materijali/Incoterms_2010.pdf), (travanj 2016.)

[7]-<http://www.poslovni.hr/leksikon/faktura-203>, (rujan 2107.)

Popis kratica

- FIATA (Federation Internationale des Associations de Transitaires et Assimiles)
Međunarodni savez špediterskih udruženja
- FCR („Forwarders Certificate of Receipt“)
Špediterska potvrda
- FCT („Forwarders Certificate of Transport“)
Špediterska transportna potvrda
- FBL („Intermodal Transport Bill of Lading“)
Teretnica za intermodalni prijevoz
- FWR („FIATA Warehouse Receipt“)
Špediterska skladišna potvrda
- SDT („Shippers Declaration for the Transport od Dangerous Goods“)
Potvrda pošiljatelja o prijevozu opasne robe
- FFI („FIATA Forwarding Instructions“)
Špediterske upute koje se sastoje od 21 rubrike u koje špediterov nalogodavac upisuje sve bitne upute i instrukcije koje su špediteru potrebne za kvalitetno obavljanje konkretnog posla
- INCOTERMS (International Commercial Terms)
Međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih termina
- EXV (Ex Works)
Franko tvornica
- FCA (Free Carrier)
Franko prijevoznik
- FAS (Free Alongside Ship)
Franko uz bok broda
- FOB (Free on bord)
Franko brod
- CFR (Cost and Freight)
Cijena i prevoznina
- CIF (Cost, Insurance and Freight)
Cijena, osiguranje i prevoznina
- CPT (Carriage paid to)
Prevoznina plaćena do
- CIP (Carriage and insurance paid to)
Prevoznina i osiguranje plaćeni
- DAT (Delivered at Terminal)
Isporučeno na terminal
- DAP (Delivered at Place)
Isporučeno na mjesto
- DDP (Delivered duty paid)
Isporučeno ocarinjeno

CMR (Contrat de transport international de Marchandises par Route)
Konvencija o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom

Popis slika

Slika 1 Podjela troškova i rizika između prodavatelja i kupca prema Incotermsu-u 2010.....	4
Slika 2 Primjer dispozicije	6
Slika 3 Primjer tegljača i poluprikolice za obavljanje prijevoza specijalnih tereta nosivosti 75t.....	14
Slika 4 Skica vozila pratnje opremljenog žutim rotirajućim svjetlom i osvijetljenom pločom s natpisom »Izvanredni prijevoz« s prednje i stražnje strane	17
Slika 5 Skica oznake "Izvanredni prijevoz" i dodatne oznake "duljina...m".....	18
Slika 6 Primjer transportnih instrukcija	20
Slika 7 Tegljač s poluprikolicom tvrtke Zagrebtrans	21
Slika 8 Zahtjev za dozvolu izvanrednog prijevoza prvi dio	22
Slika 9 Zahtjev za dozvolu izvanrednog prijevoza drugi dio	23
Slika 10 Prijevozni put.....	24
Slika 11 Primjer teretnog lista za međunarodni promet u cestovnom prijevozu	25
Slika 12 Ukrcaj transformatora na poluprikolicu	27
Slika 13 Transformator je iskrcan kod trafostanice Okroglo	28
Slika 14 : Dijagram toka prijevoza.....	29

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti
10000 Zagreb
Vukelićeva 4

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI I SUGLASNOST

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem kako je ovaj završni rad
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na
objavljenu literaturu što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem kako nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, niti je prepisan iz
necitiranog rada, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

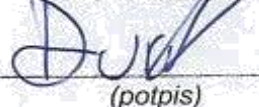
Izjavljujem također, kako nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj
visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Svojim potpisom potvrđujem i dajem suglasnost za javnu objavu završnog rada
pod naslovom **Organizacija prijevoza specijalnih tereta u cestovnom prometu**

na internetskim stranicama i repozitoriju Fakulteta prometnih znanosti, Digitalnom akademskom
repozitoriju (DAR) pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

U Zagrebu, 4.9.2017

Student/ica:

(potpis)